

Mikä pääoma on?

(Kirjasta "Farmaren och socialismen" kirj. OLE HJELT)

Suomennos Säkenille

Toimiessani agitaattorina farmarien keskuudessa olen tehnyt sen havainnon, että suuri osa taa sekä pääoman että kapitalisteja ja arvelevat, että heidän etunsa ovat kapitalistien etujen kanssa yhtäpitäviä. Hävittääkseni tätä väärinkäsitystä koetan tässä selittää mitä pääoma on.

Kun me sosialistit kerromme kansalle, että me haluamme poistaa sekä pääoman että kapitalismin, niin sangen usea henkilö pitää sitä mahdottomana, syystä kun eivät käsitä socialismiin käsitystä pääomasta. Useimmat porvarilliset taloustieteilijät koettavat uskotella meille, että pääoma on yhtä vanhaa kuin ihmiskunta. Vieläpä muutamat heistä yrittävät todistaa sitä vanhemmaksikin, ottamalla esimerkkejä eläinkunnasta, osottaakseen, että pääomaa on olemassa sielläkin. Ennenkuin lähdemme käsittelemään pääomaa sosialistiselta näkökannalta, analyseeraamme muutamien porvarillisten taloustieteilijäin käsityksiä pääomasta.

Useimmat porvarilliset taloustieteilijät tahtovat selittää meille, että pääoma on säästettyä varallisuutta. Jos tämä on totta, niin ovat mehiläisetkin kapitalisteja, sillä he säästävät hunajaa. Toiset selittävät meille, että kun esi-ihminen otti kiven ja särki sillä pähkinän, niin oli kivi pääomaa. Jos olisi totta, niin olisivat meidän esi-isämme apinat myöskin kapitalisteja, sillä he särkevät pähkinöitä kivellä; samoin kaivelevat he esiin elintar-

peita maasta puunoksien ja tikukujen avulla, jotka näinollen edellämämainitun porvarillisen käsityksen mukaan myöskin olisivat pääomaa. Henry Georgella, jota moni työläinenkin pitää työläisten asian esitaistelijana, on seuraava käsitys pääomasta tarjottavana: Joku esi-ihminen tapaa hedelmäpuun täynnä hedelmiä. Siinä tapauksessa, että hän syö kaikki hedelmät, hän tyydyttää nälkäänsä ja on tavallinen ihminen. Mutta jos hän syö ainoastaan osan hedelmistä ja ajattelee tulevaisia tarpeitaan ja isotuttaa enemmän hedelmäpuuta ja vaihtaa itselleen muita esineitä toisilta esi-ihmisiltä, niin hän on kapitalisti. Tämä on lyhyesti kerrottuna Henry Georgen käsitys pääomasta. — Ei ole ihmettelemistäkään, että George esi-ihmissäkin näki loiseläjän, samalla kuin kapitalisti hänen siunisiään oli "gentleman". Toiset porvarilliset taloustieteilijät kertovat meille, että hyvät aivot ja jäntevät käsivarret myöskin ovat pääomaa. Mutta parhain kaikista on epäilemättä W. Roscher, eräs saksalainen taloustieteilijä, jota yhteen aikaan pidettiin suurena auktoriteettina sillä alalla Euroopassa. Hänen kapitalistinsa eivät tarvitse kiviä eikä hirsiä, vaan tulevat kapitalisteiksi säästämällä ravintoaineita. Seuraavassa on Roscherin ajatus: "Ottakaamme esimerkiksi joku kalastajaperhe ilman yksityistä omistusoikeutta maahan ja ilman pääomaa, asuen alastomana luolissa ja eläen merika-

loista, jotka luodeveden poistutua ovat jääneet maakuoppiin ja voidaan kerätä talteen pajailia käsillä. Antakaamme jokaisen työläisen olla tasaarvoisena täällä ja jokaisen kerätä kolme kalaa päivässä syödäkseen ne. Yksi järkevä ja ajatteleva mies joukossa vähentää kalojen kulutuksen kahteen päivässä ja säästää yhden kalan sadan päivän kuluessa; ja elää sitten näillä säästetyillä kaloilla 50 päivää, käyttäen kaiken tämän ajan kanootin ja muutaman kalaverkon valmistamiseen. Tämän pääoman avulla kalastaa hän siitä lähtien 30 kalaa päivässä" (W. Roscher, Stuttgart 1874 osa 1 siv. 423). Tämä on siis tämän saksalaisen käsitys pääomasta, selitettynä niin selvästi, että on mahdotonta olla ymmärtämättä mitä hän tarkoittaa. Katsokaamme hieman lähemmin tätä herra Roscherin "pääomaa".

Kuka talonemäntä tai kuljetus-yhtiö tahansa voi tiedonhaluiselle ilmoittaa, että jos kaloja säästetään sata päivää sellaisessa ilmassa jossa ihmiset voivat olla alastomina, niin kalat lyhyemmässä ajassa kuin viikossa muuttuvat auttamattomaksi sotkuksi ja siten pääomaksi, jonka arvo on sangen kyseenalaista. Ja kuka laivanrakentaja ja verkonkutoja tahansa voi ilmoittaa Roscherille, että on suorastaan mahdotonta rakentaa kanootteja ja kutoa verkkoa pajailia käsillä, kuten esi-ihmisen, joka ei tuntenut rautaa, lankaa tai tuotantoesineitä, olisi ollut tehtävä. Meidän päivinämmä ihmiset kohoavat kapitalisteiksi myymällä pilaantuneita kaloja, vaan ei esi-ihmisten aikakaudella. Eikä nykyaikaisetkaan kapitalistit syömädäntynyttä kalaa itse, niinkuin

Roscher meille esimerkissään selittää, vaan myyvät sitä kansalle voittoa vastaan. Kun ystävämme Roscher arvelee, että kapitalistit kohoavat kapitalisteiksi vähentämällä kulutustaan koloimasta kalasta kahteen kalaan päivässä, niin on sekin väärä ajatus. Sillä kapitalistien järjestelmänä on syödä kylläkseen itse, niin että lihoavat ja paisuvat, ja antaa kansan vähentää kulutusta nälkärajaan asti.

On helppo käsittää porvarillisen taloustieteen tarkotusta. Samoin kuin meillä luokkayhteiskunnassa on pappeja, professoreja, opettajia, sanomalehtimiehiä, lakimiehiä, ynnä muita, joilla ei muuta tehtävää ole kuin johtaa kansaa harhaan ja peittää kapitalisti-uokan loiseläjäasemaa yhteiskunnassa, samoin on meillä myöskin kansantaloustieteilijöitä, jotka tieteellään yrittävät todistaa oikeutetuksi kapitalismin verennimijätoiminnan. Mutta läheteikäämme nyt käsittelemään kysymystä sosialistiselta näkökannalta, niin saamme nähdä, että kapitalismilla on sekä alkunsa että loppunsa, ja että se ei ollut olemassa, tai ole olemassa apinain, mehiläisten tai esi-ihmisten keskuudessa, mutta sitä vastoin on olemassa yhteiskunnassa, joka perustuu työn riistäntään ja tavaratuotantoon voiton tarkotuksella. Sana "capital" on peräisin latinan kielestä, mutta sitä ei siinä kielessä milloinkaan käytetty samassa merkityksessä kuin mikä sillä on uudenaikaisissa kielissä. Selittääkseen sosialistien käsitystä pääomasta, minä otan käsiteltäväksi muutamia esimerkkejä, jotka selittävät tätä asiaa, tarvitsematta syventyä käsittelemään pääoman eri muotoja, sen synnyn perusteita ja niin

edespäin. Kuten lukija piankin tulee huomaamaan, eivät apinat ja esi-ihmiset milloinkaan ole olleet kapitalisteja, eivätkä milloinkaan kapitalisteiksi tule, mutta koska edellämainittu esimerkki apinoista ja kivistä on niin yksinkertainen, niin käyttäkäämme sitä.

Sinä tapauksessa, että apina ottaa kiven ja särkee sillä pähkinän, kivi ei ole pääoma, vaan tuotantoväline. Mutta jos joku kapitalistiapina omistaa kiven ja joku proletaariapina käyttää sitä, ja jokaisesta pähkinästä minä proletaariapina särkee luovuttaa osan, sanokaamme puolet pähkinän sisällöstä, hyvitykseksi kiven käyttämisestä, toisin sanoen kiven vuokrana, pitäen toisen puolen palkkana, niin siinä tapauksessa on kivi muutakin kuin tuotantoväline, se on pääoma, siksi, että sitä kapitalisti käyttää välineenä sellaisen varallisuuden anastamiseksi jota proletaari sen avulla tuottaa. Jos joku farmari löytää hiiliä farmiltaan ja käyttää konettaan ja hevosiaan hiilien tuottamiseen kotitarpeiksi, niin ovat välineet, joita hän käyttää, tuotantovälineitä. Mutta jos sama farmari palkkaa miehiä hiiliä kaivamaan ja myy hiilet voittoa vastaan, silloin ovat tuotantovälineet pääomaa. Jos sinulla on sata dollaria taskussasi ja sinä käytät nämä rahat sellaisten tavaroiden ostamiseen, jota sinä itse tarvitset, niin ovat rahat vaihtoesineitä; mutta jos sinä lainaat nämä rahat korkoa vastaan tai ostat jotakin, jonka sitten myyt ulos voittoa vastaan, silloin se sata dollaria on pääomaa. Se on sosialismin käsitys pääomasta.

Ainoa keino analyseerata arvoja tieteellisesti on jakaa ne eri

käsiteluookiin ja etsiä yhtäläisyydet ja eroavaisuudet eri luokkien välillä. Mitä tarkemmin edellämainittu jako voidaan toimittaa, sitä tyydyttävämpiä totuuksia me voimme analyseerata, josta vetää esille. Taloudellisesti alalla väitämme me sosialistit, vastoin porvarillisia taloustieteilijöitä, että on ero sellaisten tuotantovälineiden välillä, joita sama henkilö omistaa ja käyttää ja sellaisten välillä, joita toinen omistaa ja toinen käyttää, siten, että välineiden omistaja niiden avulla riistää sitä joka niitä käyttää. Siksi me laskeamme kaikki sellaiset tuotantovälineet, joita sama henkilö omistaa ja käyttää tuotantovälineiden luokkaan, jotavastoin me asetamme kaikki sellaiset tuotantovälineet, joita kapitalistit käyttävät työläisluokkaa riistääkseen pääoman luokkaa.

Pääomaa liikkuvassa muodossa nimitetään kullaksi (muutamissa maissa käytetään hopeaa). Kulta on kapitalismin verta. Jos tämä veri ei säännöllisesti virtaa kapitalismin sydäimestä (pankeista) ulos elimistön eri osiin, niin vaivaa kapitalismin olemusta kaikenlaiset tilapäiset ja parantumattomat taudit kuten, kriisit, paniikit, työttömyys, sota, vararikot, nälkä, puute ja taloudellinen vararikko. Kun kapitalistit muuttaa loise'äjä-toimintaansa yhdestä osasta maata toiseen, tai yhdestä maasta toiseen, tai yhdestä maanosasta toiseen maanosan, niin hän muuttaa pääomansa kiinteästä muodosta (tuotantovälineistä) liikkuvaan muotoon. Amerikalainen rautatiekapitalisti esimerkiksi joka haluaa muuttaa toimintaansa Englantiin, ei ota täällä sijaitsevia rautateitä ja muuta niitä Eng-

lantiin, vaan myy amerikalaiset rautatiensä kullan edestä ja ostaa tai rakentaa rautateitä Englannissa samalla kullalla. Sen sijaan kun yleensä aniharvoin saadaan enemmän arvoa muutoksen kautta yhdestä muodosta toiseen, kuin mitä oli olemassa ennen muutosta, tapahtuu useimmiten kapitalistin muuttaissa arvojaan yhdestä muodosta toi-

seen, että hän joka muutoksen jälkeen omaa enemmän pääomaa kuin mitä hänellä oli ennen muutoksen toimeenpanoa. Ja kun pääoma merkitsee varallisuutta, niin on itsestään selvä, että vastaavaa puutetta täytyy ilmestyä jollakin muulla taholla. Tämä puute on tavattavissa kärsivän ja ponnistelevan työläisluokan rahakukkarossa —.

Kottaraisen kosto

Kirj. Adolf Geck

Toht. N. R. af Ursinin suoranaisesta käännöksestä suomalaiseseen runoasuun sovittanut Jussi Raitio

Kottaraista huviksensa kerran kasvatti
Rheinin rannall', Strassburgssa, muuan suutari
Juustoa ja matoja sai lintu ruuakseen
ja Marseljeesin verisen se lauloi sävelen.
Se illat sekä aamut aina viserteli näin:
Nyt eespäin lapset synnyinmaan! Eespäin!

Mut Strassburginpa poliisi se sanoman toi sen,
ett' kielletty on laulaminen moisen sävelen.
On vastalauselauluista se jyrkkä säännös lain,
ett' esivallan luvalla saa niitä laulaa vain.
Ja varsinkin on lupa tarpeen laulaessa näin:
Nyt eespäin lapset synnyinmaan! Eespäin!

Mut hän ken rikkoo lakia ei rankaisutta jää,
lain koura koppiin pimeähän hänet lennättää.
— Ja kottaraista kohtasi myös moinen rangaistus:
ol' laulamisen seuraus näät koppivankeus.
Oi jospa hän ei konsana ois visertänyt näin:
Nyt eespäin lapset synnyinmaan! Eespäin!

Kun esivalta vaativi — niin virkkoi suutari —
niin voimassansa olkohon lain pyhän puustavi:
saa kottarainen astua nyt koppiin pimeään